

ZADRUGA.

Glasilo «Zadružne Zveze v Celju».

Uredništvo in upravnništvo je v Schillerjevi cesti št. 3, I. nadstropje v Celju. — Dopise blagovolite frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se naj pošilja «Zadružni Zvezi v Celju». — Ponatisi iz «Zadruga» so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruga, ki so član Zadružne Zveze v Celju, dobivajo list v dveh izvodih brezplačno. Zadrugniki v Zvezi učenih zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino 2 kroni. Za vse druge naročnike stane list na leto 3 krone.

Cena inseratom je naslednja: za 1 kratno priobčenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, četrt strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za večkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12 kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Vabilo na naročbo in k sotrudištvu.

Sklicujemo se na svoje tozadevno vabilo in objavo našega zadružnega programa v prvi letošnji številki ter s tem ponovno vljudno vabimo slovensko javnost, ki se zanima za razvoj zadružništva in narodnega gospodarstva k naročbi na naše glasilo.

«Zadruga» ne bi smela manjkati v nobenem bralnem ali izobraževalnem društvu, ali čitalnici itd. «Zadruga» naj naročajo poleg posameznikov in zadrug tudi občinski uradi, okrajni zastopi in druge korporacije.

Istotako zopet vabimo uljudno k sodelovanju in k sotrudištvu vse naše strokovnjake iz zadružne, kmetijske, trgovske in obrtne stroke, da bode list čim bolj raznovrsten in zanimiv. V zavesti, da smo si postavili težavno nalogo, katero bode mogoče dobro izvrševati le tedaj, ako se nas bode z naročevanjem in sodelovanjem vsestransko podpiralo, bodemo hvaležni za vsako pomoč ter se bodemo tudi radi ozirali na vsakojake nam dane dobromišljene nasvete.

Ker ne iščemo pri listu nikakega dobička, nas bode stala «Zadruga» tudi dokaj gmotnih žrtev. Da se pa stroški vsaj deloma lažje pokrijejo, bode prinašala «Zadruga» tudi razne objave zadrug in drugih narodnogospodarskih naprav in tudi oglase tvrdk, ki so v zvezi z zadružništvom in nanašajoče se na narodno gospodarstvo.

Zadruga, društva in naše tvrdke toraj uljudno vabimo, da se v svrhu prijavljanja oglasov pridno poslužujejo «Zadruga». Zlasti naj vsaka zadruga priobči v našem listu svoj računski zaključek oziroma bilanco.

Zadruga prosimo še posebej, da nam pošiljajo točno poročila o svojem delovanju in o zborovanjih ter vseh važnih sklepah; ravnotako pa naj stavijo na nas tudi vsakovrstna vprašanja, na katera bodemo v listu vedno radi in stvarno odgovarjali.

«Zadruga» se bode kot glasilo Zadružne Zveze v Celju vestno trudila pri-pomoči našemu prebivalstvu s pospeševanjem kmetijskega zadružništva do boljšega gospodarskega blagostanja ter je pri ti njeni nesebični nameri ne bodo ovirali nikakšni oziri.

Svojo pomoč in sodelovanje so nam že obljubili odlični strokovnjaki in upamo, da bodemo s skupnim in stvarnim delovanjem v kolikor mogoče največji meri lahko izpolnjevali prevzeto nalogo.

«Zadruga» bode izhajala začasno kot mesečnik, vselej po možnosti prvega vsakega meseca in bodemo list, kakor hitro bode potreba in mogoče potem primerno povečali ter ga začeli izdajati bolj pogosto.

Vse zadruge, ki so član Zadružne Zveze v Celju bodo dobivale list brezplačno v dveh izvodih. Dva izvoda bomo pošiljali zaradi tega, da ostane eden zadruzi v njenem uradu, ki ga naj shranjuje, enega pa lahko vzamejo načelnik in drugi funkcionarji v svrhu prebiranja na dom.

Ravnotako dobijo vsi sotrudniki «Zadrugo» brezplačno.

Zadružniki posameznih v naši Zvezi učlanjenih zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino po 2 kroni, za vse druge naročnike stane list na leto 3 krome.

Za pošiljatev naročnine so na razpolago položnice poštne hranilnice.

Naročnina se naj pošilja Zadružni Zvezi v Celju.

Zadruge, društva ali posameznike, ki nam lista ne vrnejo, bomo smatrali za naročnike!

Hkrati prosimo, naj se nam ne zameri, ako pri obilem številu naslovov prezremo poslati list na ogled komurkoli.

Uredništva oziroma upravništva strokovnih in drugih časopisov prosimo, da nam pošiljajo svoj list v zameno.

Dopisi, naročnina, oglasi itd. naj se pošiljajo na naslov: Zadružna Zveza v Celju; sprejema pa dopise tudi urednik gosp. Franjo Jošt, Celje, Schillerjeva cesta št. 3.

Naznanilo.

Zadruge, ki so član Zadružne Zveze v Celju, so deležne razun vseh v pravih te Zveze navedenih ugodnosti še posebno naslednjih ugodnosti, katere na od več strani izražene želje tukaj izrecno navajamo in sicer:

1. Zveza izvršuje v zmislu svojih pravil postavno revizijo po zakonu od 10. junija 1903 drž. zak. št. 133, ker ima v to koncesijo od visokega c. kr. ministrtva za notranje zadeve.

2. Zveza daje pomoč in pouk v vseh zadevah zadružnega, administrativnega in tehničnega poslovanja in to zlasti takrat, ko se zadruga ustanavlja, ko se poslovanje zaprične in potem pa še posebno pri vsakoletnem sklepanju letnih računov in bilance, kadar je namreč pomoč Zveze najbolj potrebna.

3. Zveza pomaga s svetom in dejansko po svojih strokovnjakih in pravnem konzulentu pri občevarju z raznimi uradi, sestavlja po potrebi prošnje, vloge, rekorze, davčne napovedi itd.

4. Vse naše članice dobivajo naše strokovno glasilo «Zadruga» brezplačno v dveh izvodih.

5. Zveza zavaruje blagajne svojim zadrugam proti tatvini in vlomu na lastne stroške.

6. Stroškov ne računa Zveza za vse to nikakšnih. Plača se ji le običajni letni donesek, katerega pa dogovorno in na posebno prošnjo vsaki zadruzi odpusti toliko časa, da se njeno gmotno stanje okrepi.

7. Zveza otvori svojim zadrugam tekoči račun v okvirju svojega opravnega reda, ali pa po posebnem tozadevnem dogovoru oziroma pogodbi ter sprejema v okvirju istega blagajniške preostanke zadrug v obrestovanje in daje nasprotno zadrugam v potrebi cenega kredita.

Razun tega pa uživajo vse naše članice, kakor zgoraj navedeno, še vse različne v pravih in v opravnem redu navedene ugodnosti ter so deležne še marsikatere druge važne in upoštevanja vredne dobrote.

Načelstvo Zadružne Zveze v Celju.

Nova smer!

(Iz peresa odličnega rodoljuba in združnega strokovnjaka na Goriškem.)

(Konec.)

Tu se moramo dotakniti rak-rane naših posojilnic. Posredovanje odvetništva in notarstva pri najemanju posojil in politična primes pri sestavljanju vodstva in porabi skupljenih kapitalov. So posojilnice, in žalibog, da jih ni malo število, kjer mora vsak prosilec v odvetniško pisarno. Odvetnik in njegovo osebje sestavlja prošnje za posojila, izposluje in izplačuje ista. Denarna knjiga marsikaterega odvetnika ali notarja predstavlja nam skoraj ves promet dotične posojilnice! Moramo pač nastopiti po načelu Marksa: »Die Befreiung der Arbeiterklasse kann nur ein Werk der Arbeiterklasse sein.« »Zadruga združnikom!« So večje posojilnice, katerih kapitali so na razpolaganje političnim voditeljem, da sto in stotisočake uporabljajo za svoje špekulacije: nakupovanje in razkosovanje velikih posestev. Združništvo se mora z vso odločnostjo odkrižati te zlorabe in takih ljudi.

Dasi je politična organizacija neizmerno pospešila ustanavljanje zadrug, pokazala je i strupenih posledic. In ena najpogubonosnejših za našega kmeta je bila: pospeševanje zadolžitve v prosep politične stranke. Kjer se je ustanovila posojilnica ene stranke, tam ali v obližju je nastala v kratkem tudi posojilnica druge stranke. Pristaši ene in druge so hiteli »zlagati« ali tudi »raznašati«. V kratki dobi so se nagatila kmetska posestva vknjiženih hipotekarnih dolgov. Kranjsko mrgoli posojilnic raznih političnik strank — zato pa kmet hajd v Ameriko, da se reši teh dobrot, da reši rodno grudo!

Zatorej za hipoteke — hipotečni zavodi nepolitične smeri in brezpogojno amortiziranje. Proč z nepotrebnim posredovanjem odvetniških in notarskih pisaren! »Zadruga — združnikom!« Potem lahko prestopimo na tretji cilj: združni denar — osebnemu kreditu in v produktivno nalaganje. V to svrhu sta nastopila Schultze — Delitsch in Raiffeisen. Vrnimo se nazaj na pot, katero sta začrtala ta dva idealna moža! Posojilnice prvega imena — bodijo ljudske banke za trgovca in obrtnika — drugega za kmetskega posestnika, Ves prebitek obojih posojilnic pa naj se centralizuje v splošni združni banki v svrhu fundiranja industrijalnih in velikih trgovskih podjetij. Brž ko naše posojilnice krenejo na pot čistega osebnega kredita, pokaže se i prebitek denarja in splošna združna banka postane nujna potreba. Uporaba lastnega denarja za osebni kredit in podjetja, pa kot predpogoj i sigurnost v poslovanju, zanesljivost infor-

macij, tehnične moči zadruga bodo sigurno poslovale le, ako se izroči poslovanje plačanim uradnikom ter nadzorstvo in vodstvo neodvisnim gospodarjem. Zanesljivost informacij zahteva kot prvi pogoj izločitev politike iz združništva. Nepripadnost k tej ali drugi stranki, a poštenost, varčnost, zmožnost in potreba bodi merilo za oddajanje posojil. V tem pa tiči moralna plat združništva! In ta, kakor povsod je najkočljivejša — Ahilejeva peta, obenem pa merilo vitalnosti in energije vsacega naroda! Li imamo Slovenci toliko vitalnosti in energije, da dovedemo moralno načelo do zmage? Strogost in zanesljivost informacij je obenem najsigurnejša kontrola za pravilno uporabo izplačanih posojil. Zadruga naj ne daje le denarja, nje večja dolžnost je i paziti, da se denar tudi prav obrne. Denar kmetskih posojilnic mora iti na amelioracije in investicije: nakup fundus instructus, živine, strojev, gnojila, napravo vinogradov, vrtov, travnikov, oranic. Denar tržkih in mestnih posojilnic mora služiti za ustanavljanje in pospeševanje trgovine in obrti, na prednjem na izdelano ali založeno blago. Dolžno pismo služi naj za kmetaposesnika ter obsegaj vedno namen posojila in klavzulo, da se sme posojilo takoj izterjati, ako ne služi napovedanemu namenu — menjica naj služi za trgovca in obrtnika. Ravno v bogati Franciji so dognali strokovnjaki, da je menjica na izdelano blago najsigurnejše sredstvo pomagati obrtniku in osigurati denarni promet. Menjica uči i obrtnika i odjemalca točnosti in pazljivosti. V Parizu štejejo obrtniške menjice na male zneske — i celo na 10 do 20 frankov — milijone ter so v velikem bančnem prometu. Manjši denarni zavodi eskomptujejo male menjice, žirirajo na večje zavode tako, da je skoro ves denarni zaslužek i v denarnem prometu i plodonosen. Zato ne obujati nezaupljivosti in strahu pred menjico — ampak poduk in resno uvaževanje!

Osebni kredit posestnika mora sloneti na vprašanju združnega vodstva o poštenosti, varčnosti in sposobnosti izposojevalca, zato naj bodejo Raiffeisenovke krajevne, občinske posojilnice — osebni kredit trgovca — obrtnika sloneti mora na njega knjigovodstvu. To uvažati in razširjati doseže posojilnica najlažje po meničnem prometu in največja garancija je pač vpogled v knjige in pravilno bilanco. Da se da to brez posebnih težav doseči, kaže vzgled »Trgovsko-obrtne zadruga« v Gorici. Pred ustanovitvijo te zadruga t. j. še 1897. l. ni bilo ne enega slovenskega trgovca in obrtnika, ki bi imel le količkaj pravilno knjigovodstvo, ni enega v trgovskem registru vpisanega trgovca in obrtnika. Otvarjanje osebnega kredita na menice je v kratki dobi spreobrnilo položaj.

Dajanje le osebnega kredita posebej navaja zadruga, da kmeta-posestnika vzpodbujajo k amelioraciji in investiciji in torej k pouku: kako gospodariti, da trgovca-obrtnika silijo v strokovno šolo.

Tako se je i na Nemškem z razširjevanjem zadrug pričelo z ustanavljanjem strokovnih kmetijskih in obrtnih šol. Brez teh, brez umstvenega razvoja posestnika in obrtnika itak ni misliti na intenzivno gospodarstvo.

Z omejitvijo zadrug na čisti osebni kredit in trgovsko-obrtnih na menjični promet pa morajo rezultirati znatni prebitki hranilnih vlog nad posojili. In ravno dosega teh prebitkov in koncentriranje istih v zadružni banki vede še-le vsak narod do denarne moči, do ustanavljanja velikih podjetij. Brez teh pa smo in bomo Slovenci odvisni od sosedov ne-le gospodarski, ampak i socialno in nacionalno. Ali ne raznarodujejo ravno velika industrijalna podjetja najbolj naše kraje? Privedejo nam tisoče nemških in laških delavcev in ž njimi šole tujih jezikov. Ali velike tvornice ne nastavljajo uradnikov, inženirjev višje izobrazbe in pritiskajo našega delavca in malega posestnika na stran? I ž njim se druži — birokracija. Združeno nas podjarmljajo in potujčujejo! In vendar gospodarski položaj sili nas Slovence v industrijo in trgovino. Naša poljedelska tla so revna in nas komaj rede!

Imamo pa dovolj prirodnih sil in smo ob morju na prehodu iz juga na sever, iz orijenta na okcident. Manjka le inicijative naše inteligence, manjka združenja zadružnih kapitalov.

In nismo pretrdi, ako sodimo: inteligence, ki ne ve, kam in kako zalagati produktivno svoje kapitale, je inferijorna.

Imamo 200,000.000 hranilnih vlog — ne vemo pa kam in kako!

Zato nova smer in nove poti!!

Proč s politiko iz zadružništva! Izločitev hipotek iz zadrug in omejitev na osebni kredit; vpeljava menjice na izdelke in založeno blago; združitve razpoložnih kapitalov v banki za trgovino in industrijo; ž njo prisvojitve naših prirodnih sil in trgovskega emporija — v Trstu. In sklepam po vzgledu starega Rimljanca: Ego vero censeo Carthaginem esse delendam — jaz pa sem trdnega prepričanja, da mora pasti Trst. In od malega gor do tega konečnega cilja naj stremi naše slovensko zadružništvo!

Kmetijske zadruga.

(Konec.)

2. Skupna prodaja vseh kmetijskih pridelkov, kakor pšenice, rži, ovsa, ječmena, krompirja, koruze, fižola, sena, slame, sadja, vina, hmelja, živine itd.

S tem, da zadruga razpolaga z večjimi množinami kmet. pridelkov, lahko stopi z izključenjem raznih prekupcev naravnost v zvezo z vojaško in mornarsko upravo, z velikimi mlini, pivovarnami, pekarijami, veletržci, dobrodelnimi zavodi, konsumnimi društvi v mestih, s konzumenti v deželah oz. inozemskih državah, kjer je slaba letina oz. ne pridelujejo dovolj pridelkov te ali one vrste, ter doseže boljše cene.

Zadruga navaja svoje člane k temu, da upeljujejo jednotne vrste kmet. pridelkov, kateri dobro uspevajo v dotičnem kraju ter k temu, da zboljšajo kakovost kmet. pridelkov, ker dobiva za pridelke jednotne vrste ter izvrstne kakovosti dosti boljše ceno, kakor za one srednje ali pa celo slabe kakovosti. Obenem opozarja člane na pogoške pri pridelovanju ter k upoštevanju vseh pravil umnega poljedelstva.

Če pomislimo, kako težko se prodajo kmet. pridelki in največkrat po dolgem čakanju za slepo ceno, spoznamo velik pomen kmetijskih zadrug, katere vsled boljšega poznavanja tržnih razmer, k čemur pripomorejo zadružne zveze, ki imajo nastavljene trgovsko izobrazbene strokovnjake, ugodno spravijo v denar kmet. pridelke. Zadruga združene v zadružnih zvezah posameznih dežel in te združene v splošni zvezi kmetijskih zadrug na Dunaju tvorijo mogočno celoto, ki vpliva na cene kmet. pridelkov in na zakonodajstvo, da isto pri sklepanju trgovskih pogodb z tujimi državami varuje koristi kmetovalcev.

3. Predavanja o priliki občnih zborov o važnosti umetnih gnojil, močnih krmil in semenja, navodila, kako in katera umetna gnojila se naj uporabljajo, predavanje o krmljenju, prirejanje gnojilnih poskusov, poskusov z krmljenjem, gospodarskih pogovorov po posameznih vaseh, pri katerih se kmetovalci pogovarjajo o raznih gospodarskih vprašanjih, o izkušnjah glede uporabe tega ali onega gnojila na tej ali oni zemlji, razširjanje kmetijskih in zadružnih časopisov, knjig in knjižic, prirejanje večdnevniških poučnih tečajev, poučnih izletov na uzorna posestva itd. so sredstva za povzdigo kmetijstva.

To drobno gospodarsko delo bodo morale kmetijske zadruga vršiti vzlasti na Štajarskem in Koroškem, kjer kmetijske družbe Slovence zastopajo oziroma dovolj ne upoštevajo.

4. Kmetijske zadruga vplivajo vzgojevalno na vse sloje na deželi. V zadrugah delujejo vsi

stanovi skupaj, počasi izginja prepad, ki zija med posameznimi stanovi, v ljudstvu se vzbujajo prepričanje, da se potom združenja lahko mnogo doseže. »Vsi za jednega, jeden za vse!« postane geslo vseh, izgine zavist, škodoželjnost, sovraštvo in na njih mesto stopi krščanska ljubezen do bližnjega.

Iz navedenega je razviden namen in koristi kmetijskih zadrug, katerih velik pomen so občutili kmetovalci v zlasti v letih, v katerih vlada pomanjkanje krme ali nastopijo slabe letine. Na tisoče kmetijskih zadrug deluje na svetu po zgoraj označenih načelih in povsod se opaža, da je posledica njih delovanja pomnoženje samostojnih kmetij, pomnoženje glav živine in blagostanje prebivalcev.

Hočem še h koncu tudi odkrito obravnavati vprašanje:

II. Zakaj na Slovenskem tako malo kmetijskih zadrug uspešno deluje?

Leta 1897. se je pričelo na Slovenskem ustanavljanje kmet. zadrug. Razni ustanovitelji so ustanavljali zadruge, ne da bi poznali delovanje istih, niso znali razločevati med kmetijskimi zadrugami, katerih namen je le skupen nakup kmetijskih potrebščin in skupna prodaja kmetijskih pridelkov ter med konsumnimi društvi, katerih namen je preskrbovati članom živila, špecerijsko in modno blago ter sploh vse predmete, katere preskrbujejo trgovci. Ti ustanovitelji so po ustanovitvi pustili te zadruge na cedilu, saj si sami niso bili na jasnem, kako naj delujejo te zadruge, zadruge se niso pridružile nobeni združni zvezi, ki bi jih z svetom podpirala in tako je večina istih, še predno so začele delovati, izginila iz pozorišča. Mnogo zmešnjave in nezaupnosti so pa tudi povzročila razna propadla konsumna društva zlasti tam, kjer so nastala iz strankarskih političnih nagibov. Konsumna društva kot najtežavnejša združna vrsta se le priporočajo tam, kjer je absolutna potreba za-nje, kjer je združni duh prodrl že v najširše ljudske vrste in se nahaja dovolj za vodstvo takih društev sposobnih mož, ker zahteva ta vrsta zadrug kot trgovskih podjetij temeljito trgovsko izobrazbo, ter mnogo dela in truda.

Ti neuspehi kmetijskih zadrug pa, kateri se morajo pripisovati nepremišljenemu snovanju raznih nepoklicanih ustanoviteljev nas ne smejo odvrniti od tega, da začnemo misliti na ustanovitev kmetijskih zadrug in se obrnemo na združne strokovnjake, kateri nas bodo podpirali in pripomogli k uspešnemu razvoju teh zadrug, katere

povsod izvrstno prospevajo. V interesu napredka kmetijstva je, da se ustanovijo v vseh večjih občinah na Slovenskem kmetijske zadruge, katerih cilj je ohraniti oz. ustvariti samostojen, močen kmečki stan kot najtrdnjšo podlago slovenskega naroda.

(Vsa potrebna pojasnila glede ustanovitve, poslovanja itd. daje »Zadržna Zveza« v Celju, kamor se naj obrnejo vsi oni, ki se zanimajo za kmetijske zadruge!)

Državna osrednja združna blagajna.

(Konec.)

§ 9. V pravilih se mora določiti nadzorstvo, obstoječe iz 6 članov, od katerih po enega za v pravilih določeno poslovno dobo imenuje ter vsak čas lahko odstavi finančni, poljedelski in trgovski minister. Ostale člane nadzorstva voli občni zbor združnikov na podlagi natančnejših predpisov pravil.

Delokrog nadzorstva določa zakon o pridobitnih in gospodarskih zadrugah z dne 9. aprila 1873 d. z. št. 70 z določilom, da mora v računskem zaključku, v poročilu glede uporabe čistega dobička, v kolikor ne pripada končni sklep o tem po pravilih občnemu zboru, glavnemu odboru poročati.

Nadzorstvo sme v interesu osrednje združne blagajne sklicati glavni odbor.

Nadzorstvo ima pravico od glavnega odbora izvoljene člane ravnateljstva odstaviti.

§ 10. Država vloži v osrednjo združno blagajno za dobo njenega obstanka vsoto 6 milijonov kron, katerih se sme blagajna v slučaju potrebe poslužiti. Ta od države vloženi denar jamči, kakor tudi drugo premoženje osrednje združne blagajne, za njene dolgove.

Pri določitvi stanja premoženja po §§ 49 in 84 zakona z dne 9. aprila 1873 d. z. št. 70 se ne sme upoštevati zahteva države po izplačilu vloge.

§ 11. Država podeli za dobo petih let, pričeni od začetka leta, v katerem se je osrednja združna blagajna vpisala, letno podporo v znesku 100.000 kron. Ta podpora služi v pokritje vseh onih upravnih in poslovnih stroškov, katerih lastni dohodki osrednje združne blagajne ne morejo pokriti.

Preostanek državne podpore pripade rezervnemu zakladu.

§ 12. Od čistega dobička, katerega izkazuje letni zaključek, dobi

1. polovico rezervni zaklad, do katerega nimajo zadružniki nobenih pravic.

Če je rezervni zaklad dosegel že znesek 6 milijonov kron, tedaj mu pripada, dokler ostane na tej višini, le četrtnina čistega dobička.

2. od ostalega zneska državna vloga 2% obresti,
3. deleži zadružnikov 2% obresti,
4. in če je še kak znesek preostal, dobi državna vloga in deleži zadružnikov obresti kvečjemu 2%. Eventualni preostanek pripade rezervnemu zakladu.

§ 13. V slučaju razdružitve mora osrednja zadružna blagajna popolnoma poravnati terjatve svojih upnikov, potem se še le ozirati na izplačilo v § 10 omenjene državne vloge. Ako preostane pri razdružitvi rezervni zaklad, razpolaga z istim zakonodajstvo v občekoristne namene.

§ 14. Pravila osrednje zadružne blagajne in vsako spremembo istih odobri finančni minister sporazumno s poljedelskim in trgovskim ministrom.

Osrednja zadružna blagajna se sme vpisati v zadružni register še le tedaj, ko odobri država njena pravila.

§ 15. Osrednjo zadružno blagajno nadzoruje država po predpisih, ki veljajo za v obliki delniških družb obstoječe banke in razun tega še po posebnih določilih, navedenih v tem zakonu, za kar je treba v pravilih navesti natančnejše določbe.

Državna uprava kot nadzorovalna oblast ima pravico zabraniti izvršitev odredb, ki nasprotujejo zakonu ali pravilom ali ne soglašajo z državnimi in gospodarskimi koristmi.

Nadzorovalna oblast je finančno ministrstvo, katero bode glede vseh zadev, ki spadajo v delokrog katerega drugega ministrstva, s tem sporazumno nastopalo.

§ 16. Če ravnateljstvo svoje dolžnosti zanemarja in nadzorstvo vkljub pozivu države nedostatkov ne odpravi, ima finančni minister v zvezi s poljedelskim in trgovskim ministrom pravico, ravnateljstvo odstaviti ter poveriti vodstvo zavoda svojim zaupnikom. Sklicati je ob enem glavni odbor, ki izvoli na novo iz svoje sredine 2 člana ravnateljstva.

§ 17. Določbe § 15 in 24 zakona z dne 9. aprila 1973 d. z. št. 70, ki zahtevajo, da se člani odbora in nadzorstva volijo izmed udov, nadalje določbe § 24 (odst. 2, st. 2) in § 35 (odst. 2) omenjenega zakona ne pridejo za osrednjo zadružno blagajno v poštev.

V §§ 34 (odst. 2), 36 (št. 4), 37, 38, 39, 93 in 95 omenjenega zakona določene kompetence preidejo glede osrednje zadružne blagajne na fi-

nančno ministrstvo, katero določuje sporazumno z drugimi ministri.

§ 18. V kolikor ne določata §§ 19 in 20 kaj drugega, veljajo za osrednjo zadružno blagajno pristojbinski predpisi zakona z dne 21. maja 1873 d. z. št. 87, potem § 2. zakona z dne 27. decembra 1880 d. z. št. 1 ex 1881, člena I. zakona z dne 11. februarja 1897 d. z. št. 57 in § 13. zakona z dne 10. junija 1903 d. z. št. 133.

§ 19. Zadružna pogodba osrednje zadružne blagajne in potrdila o vplačilih članov so kolektiv in neposrednih pristojbin prosta, kar pa ne velja za imobilarno pristojbino, ki se mora v smislu pripombe 4. k tarifni točki 55. zakona z dne 13. decembra 1862 d. z. št. 89. plačati.

Ravnatoko so pristojbin proste v § 2. št. 2 pod h) navedene cesije s prenosom terjatev na osrednjo zadružno blagajno.

§ 20. Za zadolžnice, katere izdaja osrednja zadružna blagajna v smislu § 2. št. 2 pod h) veljajo predpisi člena III. zakona z dne 10. julija 1865. d. z. št. 55.

§ 21. Glede dopisovanja z javnimi oblastmi in uradi izven sodnijskega postopanja je osrednja zadružna blagajna osebno prosta pristojbin.

Kmetijski zadrugarji, združeni v splošni zvezi avstrijskih kmet. zadrug na Dunaju, so z zadovoljstvom pozdravili vladni zakonski načrt, so istega temeljito preštudirali ter zahtevajo nekatere spremembe, katere hočemo v naslednjih vrsticah navesti. Da se izključi vsak dvom, je neobhodno potrebno, da se v § 2. sprejme zraven besedila «zavode, ki služijo osebnemu kreditu» še dostavek «kakor tudi nakupovalne, prodajalne in proizvodjalne zadruge».

V pravilih skoraj vseh zadružnih zvez se nahaja določba, da morajo zadruge-članice odvišne denarje pri zadružni zvezi naložiti, katera jim tudi preskrbi v slučaju pomanjkanja denarja potreben kredit. Radi tega naj odpade v zakonskem načrtu v § 2. (2. pod f) naznačen nakup vrednostnih papirjev za posamezne zadruge.

Ne priporoča se sprejemati okrajne posojilnice, kakor tudi blagajn takoimenovanega kontribucijskega fonda kot članice, ker slonijo ti zavodi na drugih temeljih kakor kmetijske zadruge, ker niso združeni v zadružnih zvezah in slednjič, ker niso podvrženi revizijski postavi z dne 10. junija 1903. Ravno tako so kmetijski zadrugarji proti sprejemu hranilnic v osrednjo zadružno blagajno, ker se cela uredba in namen teh zavodov bistveno od zadrug razločuje; ker osrednja zadružna blagajna denarne vloge od vsakogar sprejema, jim je itak dana možnost svoje odvišne denarje pri osrednji zadružni blagajni naložiti.

Ker imajo deželni odbori posameznih dežel in splošna zveza kmet. zadrug na Dunaju pravico združne zveze revidirati, se ista naj ne podeli osrednji združni blagajni; radi tega naj odpade § 4. točka 1.

Osrednja združna zveza naj ne vpliva naravnost, ampak le potom združnih zvez glede nadzorstva, pouka, odprave nedostatkov itd. na posamezne zadruge.

Mesto dveh se naj trije oz. štirje člani od glavnega odbora volijo v ravnateljstvo, katero naj obstoji iz 6, 7 oz. 8 udov. Pri imenovanju kakor tudi volitvi udov se naj upoštevajo posamezne avstrijske dežele.

Da se zadosti zahtevam združnega zakona, se naj v zakonski načrt sprejmejo določila glede pokritja eventualne izgube.

Če kak član ravnateljstva izstopi, predno poteče poslovna doba, se naj od ravnateljstva, ne od ravnatelja, imenuje (kooptira) član in sicer na vsak način izmed udov glavnega odbora, ker je potrebno, da uživa zaupanje občnega zbora.

Da se izogne vsakemu nesporazumljenju in omogoči uspešno delo blagajne takoj s početka, kakor tudi z ozirom na kredit blagajne je potrebno, da država takoj po ustanovitvi vplača vlogo 6 milijonov kron.

Glede obrestovanja državne vloge in deležev naj imajo z ozirom na to, da je blagajna občekoristen zavod, deleži prednost pred državno vlogo. Obrestovanje državne vloge naj bo k večjemu 3% ($1\frac{1}{2}\%$ + $1\frac{1}{2}\%$). Merodajno za to zahtevo zadrugarjev je dejstvo, da se državna vloga v znesku 50 milijonov mark (60 milijonov kron) pri pruski združni blagajni v obče ne obrestuje. Ravno tako naj imajo v slučaju razdružitve blagajne deleži prednost pred državno vlogo.

Upoštevajo se naj v večji meri želje zadrugarjev glede davčne, pristojbinske in prostosti poštnine. Vzgljed ogrske države in značaj zavoda kot občekoristnega zavoda, govore za to zahtevo zadrugarjev.

Zakonski načrt vlade je našel zadosten odmev v krogih kmetijskih zadrugarjev. Splošna zveza kmetijskih zadrug se je obrnila na državni zbor in na gosposko zbornico s prošnjo, naj vzamejo v najkrajšem času načrt v pretres in skrbijo za to, da še v tej dobi državnega zbora postane postava. Našli so se pa tudi nasprotniki temu prekornemu zavodu, ki skušajo ustanovitev istega če mogoče preprečiti, na vsak način pa, dokler se bo dalo, ustanovitev zavlačevati. Ti nasprotniki uporabljajo vsa mogoča sredstva o čemur utegnemo še ob priliki govoriti in skušajo vlado odvrniti od izpeljave načrta. V prvi vrsti nasprotujejo mestne hranilnice, nemške in

češke, temu načrtu, ker smatrajo hranilne vloge kot nek le njim lasten monopol in se boje, da bo osrednja združna blagajna ojačila Rajfajznovke, njihove «nevarne konkurentinje». V drugi vrsti nasprotujejo ustanovitvi osrednje združne blagajne nekatere velike posojilnice Schulze-Delitschejevega ustroja. Ti zavodi smatrajo ustanovitev osrednje združne blagajne kot napad na samostojnost zadrug, ker stojijo na stališču, da naj zadruge odklanjajo vsako državno podporo. Četudi stojijo ostale zadruge na stališču samostojnosti, samopomoči in samouprave ter lastne odgovornosti, vendar ne odklanjajo državne pomoči, ker zahtevajo od države, da daje postave, katere naše delo omogočujejo in olajšujejo, in da priskoči na pomoč, kjer njih slabe moči ne zadostujejo. In ta namen ima ravno osrednja združna blagajna. Poljaki in Čehi (ne kot zadrugarji, ampak kot politiki) nastopajo proti osrednji združni blagajni, ker so proti temu, da se ustanovi tak zavod za celo Avstrijo z sedežem na Dunaju. To nasprotstvo pa izvira iz političnih razmer! Upati pa je, če vsi zadrugarji složno in odločno nastopijo in zlasti kmečki poslanci store svojo dolžnost, da bo ta načrt postal postava.

Slovenski zadrugarji lahko pozdravljamo ta zakonski načrt in želimo, da bi postal kmalu zakon, ker smo uverjeni, da bo osrednja združna blagajna močno pospeševala združništvo, zlasti ustanovitev in uspešen razvoj proizvodjalnih zadrug. Slovenske poslance pa pozivajo, da uporabijo vse svoje moči in svoj vpliv v izpolnitev opravičene želje vseh avstrijskih kmetijskih zadrugarjev!

Pozor, sadjarji!!

Upamo, da pride v kratkem vendar enkrat tako težko pričakovano južno vreme, ki bode spravilo ogromne množine snega. Tedaj bode treba, da bodo sadjarji prevdarili, kam bi še kazalo, posaditi kakšno drevesce, in katere cepljence je zajec, ki dela v letošnji hudi zimi nenavadno veliko škodo, toliko obglodal, da jih bode treba nadomestiti z novimi. Bojimo se, da bode letošnje spomlad ravno zavoljo zaježje škode prav občutljivo pomanjkanje sadnih drevesc. Lahko so zadovoljni oni sadjarji, ki so si zagotovili svoja drevesca iz naših deželnih drevesnic. Hudo pa bode za one, ki tega niso storili. Povpraševanje za cepljenci raste od leta do leta in v deželi davno nimamo toliko drevesnic, da bi zadostovale potrebam. Zato bodo imeli oni »krošnjariji«, ki razvažajo drevesa po naših sejmi, letos pač dobro kupčijo. Ali ravno zaradi tega se čutimo

primorane, da povzdignemo svoj glas in naše posestnike pred temi krošnjarji, ki ponujajo na sejmi in celo po hišah svojo robo, včasih res prav po ceni, kar najodločneje svarimo. Tako ponujena drevesa nikakor niso takšna, da bi jih smeli priporočati in naj bi bila še tako po ceni. Pred vsem pa je treba pomisliti, da so ravno mlada drevesa tako občutljiva roba, da se z njo krošnjariti ne sme! Vsak umen sadjar dobro ve, da je treba pri sajenju paziti na to, da se drevescu ne osuše drobne nitkaste korenine in da se bode vsajeno drevesce tim gotoveje in bolje prijelo, čim več ima onih drobnih koreninic in čim manj so se iste osušile. Prav zaradi tega bode sadil svoja drevesca zarano zjutraj, ali pozno zvečer, ali pa le ob mirnem, oblačnem, vlažnem vremenu. Tisti krošnjarji pa nabašejo svoja drevesca na voz, ne da bi jim korenine dovolj okovarili pred izsušenjem. Če pomislimo, da romajo ta drevesca potem cele tedne okoli po sejmi, se ondi na ogled razpostavljajo na solnce in veter, nam bode pač jasno, da jim to krošnjarije mora zamoriti življenja moč. Da jim krošnjarji namočijo korenine, preden jih izpostavijo na ogled, ter tako slepijo kupce, da je blago dovolj sveže, ne ovrže naše trditve. Kratko rečeno, mlada drevesca so tako rahločutna, tako nežna roba, ki krošnjarije nikakor ne prenese. — Zaradi tega se pa tudi tacih na semnjih kupljenih drevesc prav dosti posuši, druga pa se vrastejo le počasi in slabo. Mimo te, poglavitve napake pa imajo takšna od krošnjarjev kupljena drevesca tudi še druge, katerih tudi nikakor ne smemo zamolčati. Tem ljudem se gre le na to, da »pridelajo« kar le mogoče hitro prav mnogo dreves. Zato jih v svojih drevesnicah vzgajajo skoraj bi rekli tako na gosto, kakor konoplje, in je torej tako vzgajanim drevescem povsem nemogoče, da bi se razvila vsestransko krepko. Tenka, slabotna debelca takih dreves — prida krone tako nimajo navadno — ne morejo vspevati na solncu in vetru, kadar se presade na prosto, če bi se drevesca tudi dobro prijela. Navadno se obirajo taki slabiči, ako se niso posušili koj prvo leto, leta in leta, preden začno pošteno rasti. Dalje cepijo ti drevesni barantavci večinoma le take vrste, ki čvrsto rasejo, sploh, ki ženejo močno v les. Je li cepljena vrsta tudi v resnici priporočljiva, na tem jim ni mnogo ležeče, gleda se le na to, da je cepljenec prejkoprej pripraven za prodajo. Marsikdo je bil jako neprijetno iznenaden, ko je dočkal, da so mu takšna drevesca vendar enkrat rodila. Navadno so se ta drevesa pokazala kot »virginski rožnik«, jako zgodnje jabolko, ki v naših krajih slabo rodi, a ima jako krepko rast, ali pa so rodila navaden, sladek sad,

ki nima v sedajnih časih nobene posebne veljave. Ako si je opeharjeni kupec hotel drevesca vendarle obrniti v prid, moral jih je pocepiti kar od kraja.

Ne kupimo torej drevesc na semnjih od krošnjarjev, ki nam vozijo to malovredno robo v veliko škodo našemu sadjarstvu že leta in leta iz sosednje Kranjske. Kakor radi in odkritosrčno priznamo blagodejen vpliv vsega priznanja vredne kmetijske družbe kranjske na naše spodnještajarsko kmetijstvo, tako se moramo bridko pritožiti nad škodo, katero so nam povzročili kranjski drevesni krošnjarji s svojo slabo robo. Dokler nam je štajarska kmetijska družba takšna pastorka, kakor sedaj, pridružujmo se kranjski kar največ mogoče in poslužujmo se radi mnogih in velikih ugodnosti, katere nudi ta prekorsna družba tudi nam. Toda kranjske barantavce s sadnim drevjem odklanjamo povsodi in vselej. Pač pa se z večjo vnemo brigajmo za ustanovitev krajevnih sadjarskih društev, ki nam bodo enkrat lahko dajala dovolj zares žlahtnih in v domačem kraju vzgojenih drevesc za izpopolnitev naših sadovnjakov.

Kje je nastavljeni navor za povzdigo kmetijstva?

(Nadaljevanje.)

Nekaj doma v rastlinstvu pridelane hrane predela z rejo prašičev, z kurjerejo, s kuncorejo itd. v animalične beljakovine in tolščo. V fižolu pridobi več rastlinskih beljakovin. Tak naselnik je pri pametnem gospodarstvu preskrbljen torej z glavnim, namreč s hrano, za katero se ima on le malo dni na leto pečati, katero zvečinoma žena preskrbi. Mali vrt, nekaj sadnega drevja itd. mu sicer življenje dela vdobneje. Dobra gospodinja zna z jajci, z kurami, teletom itd. tudi še nekaj kron k hiši spraviti. Tako izkoristi preostanek pridelkov zemljišča. Ali ni taka delavska družina na boljem nego tovarniškega delavca, ki je edino na svojo tovarniško mezdo navezan?! Koliko na boljem je, kakor premnogo stradajočih po mestih, katere je zaslepljenost tje privedla. Res je, da najde delavec na kmetiji le kakih 200 dni zaslužka. Delo je pa sicer bolj zdravo in prijetneje nego po tovarnah, jamah itd. Edino s tem zaslužkom pa se vendar ne zamore rodbina celo leto preživeti, ker tedaj bi morala biti dnina dvakrat višja, kakor je po tovarnah. Čim pa ima kmetijski delavec primerno zemljišče za vžitek, tedaj mu zaslužena dnina skoraj cela ostane. Od te lahko torej odplačuje obresti in kupnino posestva, tako da isto postane sčasoma popolnoma njega last. Prosti čas porabi

pa še za kako domačo obrt, ki mu čas plačuje. Kdor pametno živi, zamore tako prav prilično shajati in precej ugodno živeti, mnogo ugodneje nego isti, kateri se peha od enega delodajalca do drugega. Pijanec, zapravljivec se ve pa, kakor nikjer nič, tako tudi tu nič ne opravi in daj mu tudi najlepše okolščine za napredek. Na gmotne razmere takega malega gospodarstva kakor gospodarstva v obče izvanredno upliva zmožnost gospodinje. S tečaji in enakimi priredbami trebalo bi toraj to posebno pospeševati. Vobče bi bilo potrebno duševni obzor teh ljudi razširjati, da bi se njih fizična pa tudi moralna kakovost zboljševala. Čitanje, poučni shodi itd. pa tudi primerne zabave naj bi veljala kot sredstva tudi za te.

Kjer je mnogo večjih posestnikov, ki morajo delavce najemati, ki pa dandanes tožijo čez čedalje večje pomanjkanje istih, tam je posebno potrebno kočarije vpoštevati, obstoječe po potrebi podpirati, da se ohranijo oziroma zboljšajo in po potrebi pa nove osnovati.

Podobne tem kmetijskim delavskim naselbinam so pri nas v nekaterih vinogradnih krajih viničarije. Brez teh viničarij bi bilo v marsikaterem kraju z obsežnimi vinogradi nemogoče iste obdelati, moralo bi se mnogo vinogradov opustiti. Večji vinogradniki naj torej svoje viničarije ohranijo ter po potrebi pomnožijo, naj privoščijo tudi viničarju primerno življenje, naj pa gledajo strogo na red in da se s skrbnim obdelovanjem upošteva tudi njih korist. Tu in tam se najdejo najemniki malih posestvic, ki tudi služijo kmetijstvu kot delavna moč. Včasih pa tudi ti bežijo v druge kraje, ker se jim življenje večkrat po nepotrebem odveč otežuje. Koder pa iz enega ali drugega vzroka primanjkuje delavcev, tam naj bi osnovali nove delavske naselbine. Posamezni veleposestnik, ki ima odveč zemljišča, se lahko en del istega pod ugodnimi pogoji znebi in osigura delavno moč. Več srednjih posestnikov vkup bi pa take delavske naselbine najbolje osnovalo zadržnim potom. Večkrat je kako primerno posestvo na prodaj, mnogokrat bi tudi eden ali drugi posestnik odprodal kos svoje zemlje. Zadržna naloga bi bila pokupiti taka zemljišča, jih primerno razdeliti, na njih prirediti primerne stavbe in iste urediti, naselnike privabiti, jih v začetku primerno podpirati, da si nabavijo živino in druge potrebščine ter jim njih posestvica pod ugodnimi plačilnimi pogoji prepustiti. Na Nemškem se od tacega naselnika zahteva naplačilo kacij 10 % cele kupne cene posestveca, ostali znesek se pa nizko po 4 % obrestuje in v anuitetah odplačuje. Seveda bi bili ti naselniki zavezani le udom zadržne delati, v kolikor bi imeli isti dela za nje, seveda proti primerni običajni krajevni dnini. Delodajatelj mo-

rali bi jim pa z delom vprežne živine, z skupnim naročevanjem semen ter družih gospodarskih potrebščin postreči. Na ta način bi se dal en del današnje težnje večjih kmetijskih gospodarjev če ne popolno odstraniti, vsaj zelo olajšati. Dnina se bode sicer dala le toliko znižati, kolikor je sedaj ponekod vsled nenavadnega pomanjkanja delavskih moči previsoka, a življenskim razmeram primerna mora pa le ostati. Glavna reč je, da je primerno število neobhodno potrebnih človeških delavnih moči zasigurano. Vstvaril bi se pa tako tudi srečen takorekoč nov stan, ki bi šel sicer domovini v zgubo. Breme višje dnine treba, kakor že prej omenjeno, z uspešnejšim pridelovanjem in z uredbami, ki omogočijo obširnejšo porabo živalske in mehanične moči, olajšati. Pomagati si treba, kakor si n. pr. ameriški »farmer« pri izredno visoki dnini pomaga. Saj gre mnogo naših ljudi k tem farmerjem v Ameriko na delo. Gospodar, ki ne zna vkljub višji dnini shajati, ni pravi gospodar, on ne razume prav svoje naloge.

Narava.

Posebnost kmetijskega pridelovanja je, da je ono bolj kakor vsako drugo, odvisno od narave. Narava se razvija sama po sebi po gotovih jej železnih zakonih. Tisočletja so pa za njo malenkost. Ona se toraj tudi ni samaobsebi v zadnjih letih, kakor trdijo nekateri, neugodno spremenila. Nasprotno! V marsikaterem oziru je še celo ugodnejša. Res pa je, da je bila zemlja prej v obljudenih krajih rodovitnejša nego dandanes. Kako to? Saj ni nič svoje moči izhlapila. Gotovo ne! Dandanes je še mnogo krajev, kjer je treba le orati, sejati in žeti, pa je vsega dovolj. To pa le tam, kjer se ni zemlja z neprestanim obdelovanjem že preveč izčrpala. Pa tudi najrodovitnejša zemlja opeša pod vednim obdelovanjem v nekaj letih ali kvečjemu desetletjih. Celo na mestu bivših ameriških pragozdov se to opazuje. Rastlinskih redilnih snovi, katerih je v zadostni množini in v taki obliki rastlinam na razpolago, da se iste lahko najbolje razvijajo, največje dohodke dajo, po vedni porabi kmalu zmanjka, kakor zmanjka krme za živali, jedi za ljudi, če se vedno primerno ne nadomešča. Pri pičli krmi, pri pičli jedi mora tudi živina ali človek stradati in produktivnost se zelo zniža. Saj gre n. pr. z vsakimi 1000 kg, katere prodamo n. pr. v rži 176 kg dušča, 58 kg kalija, 85 kg fosforove kisline, v živini 266 kg dušča, 17 kg kalija, 186 kg fosforove kisline itd. oč prvotne stare moči naši zemlji za vedno v zgubo.

Zemlja ima sicer še veliko zalogo redilnih snovi v sebi, katero je še mogoče izkoriščati z globokejim obdelovanjem, s praho, katera dopusti dovolen razkroj redilnih snovi, ki so v zemlji itd. Naša gospodarska korist pa zahteva

da zemljo v najkrajših presledkih kar najbolj izkoriščamo, da pomoremo torej z umetnim dodatkom redilnih snovi, z boljšim obdelovanjem, z najboljšim semenom oziroma z najboljšimi sadikami, z melioracijami itd.

V nemški državi se je zemlja gotovo vsaj ravno tako, če ne bolj, izkoriščala in se še izkorišča, kakor pri nas. Brez vpliva umnega gospodarstva bi morala zemlja do sedaj tam ravno tako ali še bolj opešati nego pri nas. Od narave je itak večinoma slabejša od naše. Temu nasproti pa dejstvo, da se množijo pridelki od iste zemlje mesto da bi se znižali, jasno priča, da je umno gospodarstvo zmožno ne samo množino pridelkov, rodovitnost zemlje na enaki stopinji ohraniti, temveč celo zelo zvišati. Navedem naj le slučaje, kako se je na posestvih zvišal pridelek n. pr. ržene vrednosti.

Pridelalo se je na eno in istih zemljiščih enake obsežnosti v dobi

od 1800—1810 po	900 q	} med temi dobami so množine pridel- kov vedno rastle.
» 1810—1820 »	839 »	
» 1820—1830 »	1193 »	
» 1850—1860 »	2048 »	
» 1890—1894 »	2297 »	

Na posemeznih vzornih posestvih se je množina pridelkov še posebno zvišala. Doseglo se je celo na zemljišču IV. dobrotnega razreda do 52 hl zrnja, čigar hl je tehtal po 71 kg.

V enem slučaju, s posebno dobrim gnojenjem, se je pridelalo celo do 84 q zrnja rži na 1 ha.

(Nadaljevanje sledi.)

Hišni hranilni nabiralniki.

Važen vir dohodkov tvorijo za hranilnice in posojilnice hranilne vloge. Mnogoštevilne uredbe za povzdigo zmislja za varčevanje so torej tudi za kreditne zadruga velikega pomena in se ga živahno poslužujejo. Naj se toraj z nekaterimi besedami opozori na najmodernejši način varčevanja, katerega veljavnost, kakor pravi Richard Greisinger, vse druge hranilne metode prekaša. (Naše hranilnice in one v inozemstvu. Richard Greisinger, Brno 1906.) To so hišni hranilni nabiralniki.

Privlačna sila te naredbe je dokazana po njenem velikanskem razširjenju. Pred kakimi desetimi leti je bila upeljana v Ameriki in od tega časa je dobila svoje privržence v vseh evropskih državah, v Egiptu in na Japonskem. V Avstriji se je oprijelo v kratkem času nad 150 hranilnih zavodov sistema hišnih hranilnih nabiralnikov.

Hišni nabiralnik je zmiselna preuredba stare hranilne pušice. Po izkušnjah ni druge naredbe, ki bi vzbujala tako k varčevanju kakor hranilna

pušica. Le škoda je, da pridejo pri navadnih pušicah prepogosto skušnjave, že prihranjeni denar dvigniti in ga potratiti. Če vesela družba, ali kak dragocen predmet miče, se žal največkrat hranilna pušica odpre, znesek se dvigne in porabi v druge namene.

Iznajdljiva glava pa je prišla na idejo: Hranilni zavod naj sam čuva nad hranilno pušico vlagatelja in sicer s tem, da obdrži ključek v svoji shrambi.

Sistem hišnih hranilnih nabiralnikov obstoji v tem, da posodi hranilni zavod svojim vlagateljem hranilne pušice, jim odda iste zaklenjene in ključ sam obdrži.

V dokaz velike privlačne sile te naprave navedemo, da je pridobila v Pragi Češka hranilnica v enem letu čez 680.000 kron. Městská spošitelna Pražská pa v enem letu tudi 85.000 kron vlog potom hišnih hranilnih nabiralnikov.

Priporočamo našim denarnim zadrugam in hranilnicam, da po možnosti skušajo upeljati v svojem okolišu ta sedaj najmodernejši način varčevanja ter opozarjamo ob enem na tozadevni oglas tvrdke, ki nabiralnike širi in prodaja, v «Zadrugi». Vsa potrebna pojasnila radovoljno daje naše upravništvo in Zadrúžna Zveza v Celju, dobe se pa ista obratno tudi od tvrdke na Dunaju naravnost. Oni zavodi, ki bodo ta način varčevanja upeljali, naj nas blagovolijo o tem obvestiti.

Snujmo vinarske in sadjarske zadruga.

(Dalje.)

4. Uredba vinarskih in sadjarskih zadrug.

Ustanavljajo se naj skupne vinarske in sadjarske zadruga, ker se s tem znatno znižajo stroški za nabavo potrebnih poslopij, strojev itd., kakor tudi stroški za uslužbenice in se omogoči ugodno poslovanje zadruga tudi v slabih vinskih oziroma sadnih letih. Preči ustanovitvi vinarskih zadrug za se in sadjarskih zadrug za se pa govori tudi dejstvo, da je pri nas že za jedno zadruga težko dobiti požrtvovalne, delavne in razumne voditelje (člane načelstva in nadzorstva), razven tega pa bi se mnogokrat ne izplačalo nastaviti veččega kletarja, kar je neobhodno potrebno.

Vinarska in sadjarska zadruga naj se osnuje kot zadruga z neomejeno zavezo, ker si kot zadruga z neomejeno zavezo lažje priskrbi od «Zadrúžne Zveze» potreben kredit, katerega rabi za poslopije in stroje, kakor tudi za obratno glavnico; ravno vinarske in sadjarske zadruga, katere morajo grozdje članom takoj plačati, vino pa,

pričakujoč ugodnih cen ali v dosego boljše kakovosti dalje časa, mnogokrat več let v svojih kletih hraniti, potrebujejo mnogo denarja.

Ravno tako je potrebno, da se določijo precej visoki deleži, da ima zadruga precej lastnega kapitala. Da se omogoči pristop tudi manj premožnim posestnikom, se sprejme v pravila določba, da se lahko deleži v majhnih mesečnih obrokih plačujejo. Sprejme se naj razun tega v pravila določba, da smejo udje še le po preteku petih let pričrenši od dobe vstopa iz zadruga izstopiti. Ravno pri tej vrsti zadrug bi bilo za celo podjetje silno usodepolno in bi znalo celo podjetje upropastiti, če bi udje kmalu po vstopu izstopili in tako zadrugo v začetku, ko se ima boriti z raznimi težkočami, na cedilu pustili.

Za ugodni uspeh teh zadrug je potreben velik okoliš, sedež zadruga naj bo v kraju ob železnici, postavi naj se poslopje in sicer nekaj prostornejše, kakor zahteva množina pridelkov članov, kateri so že prijaviili pristop k zadrugi, ker je pričakovati, da bode še tekom časa več udov pristopilo. Poslopje naj obsega prostor za sprejemanje grozdja in sadja in vkladanje sadja, prostor za mline za sadje in stiskalnice itd., kipelno klet in klet, v kateri se nahajajo vina oz. sadni mošt po kipenju ter v slučaju, da se izdelujejo razni sadni izdelki in suši sadje, v to svrhu potrebne prostore in shrambe. Razun teh prostorov je še potrebno stanovanje za kletarja in pisarna. Priporoča se vpeljava električne luči; stroški niso tako veliki, zlasti kjer je vodna moč blizu na razpolago, razen tega pa je mogoče stroške znižati s tem, da se električna luč oddaje posameznikom ali pa celemu kraju.

Nastavi naj se večči kletar in se pri določevanju plače naj ne skopari. Kletar ima usodo mnogokrat zelo velike zaloge vina itd. v svojih rokah in bo z dosti večjim veseljem in vnemo delal ter varoval koristi zadruga, če je primerno plačan, medtem ko nezadovoljen ali nevešč kletar, kateri je sicer z nižjo plačo zadovoljen, zadrugo na ta ali oni način občutno oškoduje in mnogokrat spravi ob dobro ime. Pri izbiranju drugih uslužbencev, dninarjev itd. naj kletar v sporazumu z načelstvom postopa; kletar mora ž njimi delati in je le opravičeno, da se mu dovoli, seveda v sporazumu z načelstvom, sprejemanje in odpuščanje potrebnih uslužbencev. Kletar dobi večje zanimanje za zadrugo in skrbnejše opravlja svoj posel, ako se mu n. pr. podeli pri prodaji večje množine vina ali pri dosegi lepega čistega dobička itd. kaka nagrada. Plačo za kletarja in druge uslužbence ter dninarje naj določi načelstvo sporazumno z nadzorstvom.

Glavni pogoj za uspeh vinarskih in sadjarskih zadrug pa je strogo in redno nadzorstvo celega poslovanja ter vseh zalog od strani udov načelstva in nadzorstva, ker le na ta način je mogoče zadrugo obvarovati izgub. Najprimernejše je, da se menjujejo člani načelstva in nadzorstva v poslovanju, s čimur se delo razdeli. Dolžnost članov vinarskih in sadjarskih zadrug pa je z ozirom na lastno korist in na prospeh zadruga, voliti v načelstvo in nadzorstvo razumne vinogradnike in sadjarje iz posameznih krajev okoliša zadruga, kateri imajo zmožnosti in dobro voljo v povzdigo gospodarskega položaja delovati!

Vinarske in sadjarske zadruga imajo namen podati vživajočemu občinstvu čiste, dobre izdelke najboljše kakovosti, zato morajo vplivati na člane, da pravilno in ob pravem času izvršujejo vsa potrebna dela v vinogradih in sadonosnikih. Občni zbor naj sklene vse potrebne določbe glede gnojenja, kopi, nasajevanja, rezi trt in o pokončevanju škodljivcev trt in trsnih boleznih, trgatve in oddaje grozdja v zadrugo, kakor o gnojenju, čiščenju, obrezovanju sadnih dreves, nasajevanju primernih sadnih vrst, obiranju in oddaji sadja itd. Določi naj se čas trgatve in obiranja sadja; udje načelstva in nadzorstva, oz. pri velikem okolišu zadruga od občnega zbora določeni zaupniki imajo dolžnost strogo paziti na to, da se člani ravnaajo po teh določbah.

Za ude načelstva, nadzorstva in za uslužbenca naj se izdelata poslovni red in potrdi od občnega zbora, s čimur se edino more doseči redno in natančno poslovanje zadruga.

Vsak ud pričakuje od zadruga gotove koristi in kakor je razvidno iz predstoječih vrst in kar potrjujejo tudi dosedanje izkušnje, delujejo zadruga, ki so dobro urejene in previdno poslujejo, v povzdigo gospodarskega položaja udov; raditega je samo ob sebi umevno, da prevzamejo udje tudi dolžnosti napram zadrugi. Vsak ud je dolžan vse grozdje in sadje, izvzemši seveda ono množino, katero potrebuje za lastno domačo porabo, oddati zadrugi in vse potrebščine, katere zadruga za svoje člane oskrbuje, pri isti naročevati. Nemogoč je obstoj in uspeh zadruga, če n. pr. udje le pridelke slabe kakovosti, katerih drugod ne morejo prodati, zadrugi oddajo, ali če v slabih letih, ko imajo pridelki v obče ugodno ceno, iste prekupcem prodajajo in se le takrat na zadrugo spomnijo, kadar drugod ne morejo pridelkov v obče ne ali pa pod zelo neugodnimi pogoji spraviti v denar. Le če zadruga približno vsako leto ve, na kako množino pridelkov lahko računa, in le, če razpolaga z veliko množino pri-

delkov, si lahko pridobi stalne velike odjemalce in doseže razne ugodnosti. Ravno tako more zadruga svojim udom nabaviti potrebščine najboljše kakovosti in za primerno ceno, katera je z ozirom na kakovost vedno nižja, kakor cena potrebščin pri trgovcih le tedaj, če se vsi udje vedno pri naročevanju poslužujejo zadruga. Naročevanje velike množine skupaj omogoči dobavo iz tovarn oziroma veletržcev, znižajo se vozni stroški, zadruga ne išče nobenega dobička, medtem ko si vsak trgovec pri blagu zaračuna lep dobiček in poleg tega dovolijo tovarne oz. veletržci pri nakupu velikih množin znižane cene. Vsi ti razlogi dovolj jasno dokazujejo zahtevo, da vsi udje izvršujejo prodajo vsega grozdja in sadja, katerega ne potrebujejo doma, in nakup vseh potrebščin, katere preskrbuje zadruga, potom zadruga; saj to veleva njih lastna korist in korist zadruga!

Oglejmo si sedaj celo delovanje zadruga!

Ob času trgatve pripeljejo udje po določenem redu celo, ne zmleto, zdravo, zrelo grozdje (gnjilo, plesnivo, nezrelo, nezdravo grozdje je izključeno) v poslopje zadruga. Grozdje sprejemata in ogledujeta dva člana načelstva. Grozdje se ceni po kakovosti. Grozdje žlahtnejših vinskih trt ima večjo vrednost, kakor grozdje manjvrednih vinskih trt, v pošteb pride tudi lega vinogradov in slednjič množina sladkorja v moštu. Grozdje se sortira in sicer z ozirom na barvo in z ozirom na posamezne vrste trt ter lego vinogradov, na to se tehta in teža posameznih sort vpiše v knjigo zadruga in v knjižico vsakega uda. Množina sladkorja se določi iz mošta, to je iz grozdja izprešanega svežega soka potom Oechsle-jeve moštne tehtnice in se vpiše zraven teže grozdja.

(Nadaljevanje prihodnjič).

Zimski večeri.

(Nadaljevanje).

Tretji zimski večer.

Janez. Iz tvoje zadnje razlage sem sprevidel, da skrbijo posojilnice s tem, da upoštevajo kreditno vrednost članov, za varnost; čemu je še potreben porok?

Jožef. Pravila zahtevajo, da mora vsak, ki prosi za posojilo, četudi živi v ugodnih gospodarskih razmerah, imeti najmanj enega poroka; prosilci, ki uživajo manj kredita, morajo imeti celo dva ali še več porokov.

Janez. To poročstvo se mi nikakor ne dopada. Zdi se mi precej nevarno, ker mora porok

namesto dolžnika, če ta ne more posojila vrniti, dolžno vsoto plačati.

Jožef. Tvoje mnenje ni pravo. Porok je postavno le tedaj prisiljen dolg mesto dolžnika plačati, če ni sploh ničesar od dolžnika pričakovati. Ta slučaj pa se tako lahko v posojilnicah ne pripeti. Vsak dolžnik, četudi je malo lahko mišljen, dobro ve, da so člani načelstva njegove razmere dobro pretehtali, da so poštenjaki, ki uživajo zaupanje soobčanov, da so s tem, da so mu v stiski pomagali, izvršilo človekoljubno delo; radi tega se bo potrudil vrednega skazati zaupanja, katero mu je načelstvo naklonilo, bo redno plačeval obresti in določene obroke glavnice nazaj, da si pridobi spoštovanje in, če pride spet v stisko, potrebno pomoč.

Janez. To razumem in tudi to, da na ta način posojilnice vzgojevalno delujejo. Dolžnik pridobi potom skupne pomoči spet zaupanje v samega sebe, in čuti v sebi dolžnost, poplačati zaupanje načelstva s tem, da natanko izpolnjuje pri posojilu določene pogoje. Vedno bolj in bolj postajam prijatelj posojilnic.

Jožef. Poročstvo samo zadostuje pri posojilih od 50—500 kron, katera so največ v navadi. Iz tega je razvidno, da se poslužujejo posojilnic revnejši ljudje, kateri majhne vsote, a iste večkrat potrebujejo. Koliko nepotrebnih stroškov, potov in časa se jim prihrani, če obstoji v domači župniji posojilnica!

Janez. To je spet velika prednost teh posojilnic. Kaj pa, če potrebuje kdo več tisoč kron posojila?

Jožef. Ti slučajji sicer niso tako gosti, vendar je tudi tozadevno preskrbljeno. Zahteva se v takem slučaju vknjiženje poleg poročstva.

Janez. Ali se v takem slučaju ne dobi lažje denar od zasebnih izposojevalcev denarja?

Jožef. Ne. Zasebni izposojevalci denarja, kakor tudi oderuhi, zahtevajo tudi pri majhnih zneskih poročstvo, pri velikih pa na vsak način vknjiženje. Naše posojilnice morajo ravno tako skrbeti za varnost posojil, ker le na ta način je neomejena zaveza brez nevarnosti za ude.

Janez. Vedno bolj in bolj spoznavam, da se radi vseh teh določil ni potrebno bati neomejene zaveze.

Jožef. Kdor rabi večo vsoto denarja, ne gleda na stroške, katere povzroča vknjiženje, ker ve, da zahtevajo tudi hranilnice in drugi denarni zavodi vknjiženje.

Janez. Ta zadeva mi je sedaj popolnoma jasna, kaj pa je z različnimi špekulacijami in nevarnimi posli?

Jožef. Vse špekulacije in vsi nevarni posli so v posojilnicah izključeni in se ne more tako lahko kaka izguba pripetiti.

Janez. Radi neomejene zaveze nimam sedaj nobenih pomislekov več; razloži mi še sedaj, kaj pomeni osebna lastnost udov načelstva.

Jožef. To je zelo važna točka! Navadno se volijo v načelstvo le pridni, skrbni in varčni občani, razumni možje, ki poznajo razmere posameznikov v celem okolišju posojilnice. Ti možje, ki so navadno tudi precej premožni, se bodo skrbno varovali lahkomišljeno dovoljevati posojila, ker tudi oni jamčijo s celim svojim premoženjem in jih zadene v slučaju izgube največja odgovornost. Navadno velja načelo: «Rajši manj posojil dovoliti, kakor preveč!»

Janez. Posojilnice slonijo res na zelo varni in trdni podlagi. Kaj pa je s častnimi službami?

Jožef. Vsi udje načelstva in nadzorništva opravljajo svoje službo kot častno službo brezplačno. Le tajnik in potrebni uradniki posojilnice dobivajo plačilo za svoje delo. Na ta način imajo posojilnice malo upravnih stroškov in izdatkov.

Janez. Posojilnice toraj nimajo namena na škodo članov službe in plače preskrbovati; njih namen je nesebično delo za zboljšanje gospodarskega položaja majhnih posestnikov in obrtnikov, kar me izredno veseli. Rad bi še dolgo časa poslušal tvoja zanimiva izvajanja, če bi ne bilo tako pozno.

Jožef. Za danes hočemo končati in prihodnjič nadaljevati.

(Nadaljevanje sledi.)

Zadružne in gospodarske vesti.

Mlekarski poučni tečaj bo letos priredila kmet. družba kranjska na Vrhniki. Slovenske posojilnice na Spodnjem Štajarskem naj dovolijo nekaj podpor kmečkim mladeničem za obisk teh tečajev, da si vzgojimo bodoče voditelje in mlekarje za mlekarske zadruge na Spodnjem Štajarskem, katere bomo morali začeti snovati v do glednem času.

Nedeljska kmetijska šola v Krškem. Leta 1905—06 v Krškem zapričeta nedeljska kmetijska šola za odrasle kmečke sinove, se tudi zopet letos nadaljuje in sicer se je otvorila z decembrom in bo trajala do aprila. Poduk traja vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne ter se vrši v meščanski šoli v Krškem. Letos poučujejo deželni vinarski komisar Fr. Gombač o vinarstvu, sadjarstvu, umnem gospodarstvu in kmetijstvu sploh (vsako drugo nedeljo), dr. Janko Hočevnar o zapaščinskih, pravnih in drugih kmetijstvu zadevajajočih zakonih; dr. Tomaž Romih pa o kmetijem knjigovodstvu, agrikulturni kemiji in računstvu. Tega za mlade moči važnega poduka se sicer udeležujejo cel čas eni in isti poslušalci, ker se vsakokrat o drugem predmetu govori, udeležiti se ga smejo pa tudi drugi poslušalci kadar in kolikokrat se jim poljubi. Poduk je brezplačen. Krški rodoljubi so pokazali slovenskim razumnikom način delovanja za povzdigo izobrazbe kmečkega ljudstva. Njih delo je našlo posnemanje tudi na Spodnjem Štajarskem. Tako se je že letos drugikrat vršil cel teden trajajoči kme-

tijsko poučni tečaj v Studenicah pri Poljčanah, kateri je bil zelo dobro od kmetovalcev obiskan. Tudi mari-borski rodoljubi delujejo po vzgledu krških rodoljubov. Ljudstvo pa že samo uvideva veliko korist takih tečajev in zahteva ustanovitev istih, kakor n. pr. na Vranskem, v Braslovčah itd.

Raiffeisenov spomenik so odkrili pred kratkim na Dunaju. Isti stoji v hiši nižje-avstrijske zadružne centralne blagajne, ki je tudi sklenila, imenovati odslej svojo stavbo Raiffeisenov dom. Že več kakor 50 let je minulo, odkar je začel širiti J. W. Raiffeisen idejo zadružništva. Prvo tako zadruge je on osnoval leta 1849 v renki provinci v Flammersfeldu. Od istega časa pa so se začele potem širiti kmetijske zadruge ne le samo po vseh evropskih državah, ampak po celem civilizovanem svetu.

Čudeži zadružništva. V neki nemški pokrajini v Šlezvig-Holštajnu obstoji mala občina, ki sestoji iz petero sel, ki štejejo skupno 1422 prebivalcev. Občinarji so se združili ter ustanovili najpoprej bralno društvo za izobraževanje svojih članov. Potem so ustanovili posojilnico, ki ima sedaj 1,200.000 K prometa na leto. Pozneje so ustanovili še najraznovrstnejše druge zadruge, tako da imajo sedaj: gozdarsko zadruge, za pospeševanje gozdarstva in boljšo prodajo gozdnih proizvodov, potrošno zadruge, po kateri so lansko leto nakupili za 57.000 K poljskih in delavskih strojev in orodja; nadalje imajo zadruge za umno rejo prašičev. Vsako leto prodajo 1500 prašičev! K temu imajo potem še 3 zadružne mline, 3 zadružne mlekarne, zadruge za pospeševanje konjerejstva, čebelarstvo in zadruge za gojenje koz. Slednjič so si ustanovili še zadruge za umno perutninarstvo ter si nabavili skupni telefon. Glejte, kaj napravi pravi zadružni duh! In pri nas Slovencih? Ne bi li bilo mogoče ravno isto? Hajd torej na noge in pogumno v zadruževanje!

Letopis zveze nemških kmetijskih zadrug na Tirolskem za leto 1905 izkazuje naslednje statistične podatke: Zveza je štela 242 zadrug (hranilnic in posojilnic). Vloge zadrug so znašale 41,045.005,18 K, posojila 20,172.227,42 K, tekoči računi 19,106.922,06 K, deleži 352,025 K, rezervni zakladi 632.821 K, dobiček 112.189,35 K (nekateri zadrugi izkazujejo tudi izgubo); celotni promet je znašal 69,444.170,87 K.

Predsednikom živnostenske banke v Pragi je izvoljen sedanji podpredsednik cesarski svetnik Jan Otto.

Mednarodna zveza kmetijskih zadrug se je ustanovila s 1. januarjem 1907. K isti pripadajo kmetijske zadruge v Avstriji, Italiji, Nemčiji in Švici, skupno približno 24.000 zadrug. Prvo zborovanje te mednarodne zveze kmetijskih zadrug se bode vršilo v tekočem letu meseca majnika na Dunaju ob priliki mednarodnega kmetijskega kongresa. V načelstvu zveze so: generalni zastopnik tajni svetnik Haas v Darmstadtu (Nemčija), generalni zastopnik baron dr. Störck na Dunaju, poslanec profesor Faineri v Piačenci (Italija) in nacionalni svetnik Jenny v Brnu (Švica). Ker je bil izvoljen predsednikom zveze tajni svetnik Haas, je sedež iste v Darmstadtu.

Zakaj mora biti belo vino kadar se pije hladnejše kakor rudeče, oz. zakaj mora biti slednje bolj toplo? V Gajsenheimu v Nemčiji so pred kratkim časom napravili poskuse z nad 100 vrst vin in se je izkazalo, da je belo vino najboljše in da ima najboljši ukus in duh pri temperaturi 10 do 12 stopinj Celzija, a rudeče vino je najboljše pri temperaturi 16 do 18 stopinj Celzija. Tudi se je izkazalo, da se vina pri teh temperaturah najmanj pokvarijo. Za težka bela vina je najboljša temperatura 10 C, za rudeča vina pa navadno 16 in pol C. Pri visoki temperaturi se najlažje spozna, je-li vino pokvarjeno ali ne?

Gospodarsko stanje na Hrvaškem. Lansko leto se je pridelalo na Hrvaškem 3,559.000 m. st. pšenice, 644.421 rži, 623.624 ječmena, 881.820 ovs, 4,670.000 koruze. Cel kmetijski pridelek je bil vreden 292,569.000 K. Sejmov se je vršilo 5316, na katere se je prignalo 1,294.000 govedi, 279.000 konjev, 205.000 ovc, 1,128.000 prašičev. Od teh se je prodalo 514.000 govedi, 78.000

konj, 107.000 ovc, 479.000 prašičev. — Izselilo se je pretečenega leta iz Hrvaške 25.518 oseb, med temi 20.169 oseb v Združene države v Ameriki.

Zadružno skladišče se je ustanovilo meseca januarja t. l. v Bugojnem v Bosni. Vlada je ustanovila okrajno zadrugo in takoj podelila 10.000 K podpore. Iz tega je nastalo lepo skladišče, ki bode sprejemalo velike množine bosanskega žita, katere se bodejo osobito odajale vojaštvu. In pri nas? Vse v naši Zadružni Zvezi združene zadruge so dobile letne subvencije 3000 K! — Zadružno skladišče imamo v južnem Štajarju edino v Račah pri Mariboru. Lastnica je kmetijska zadruga v Slivnici. V prvih letih je ta zadruga živahno poslovala. Pozneje je malo otrpnila, a se zopet oživlja. V načelstvu so sami vrli kmetje; zadruga je član nemške zveze v Gradcu. Te vrste zadruge so v krajih, kjer se veliko zrnja prideluje, kmetu velike koristi, ker omogočijo, da kmet velike množine žita brez posredovalca — po navadi žida — proda in torej dotični dobiček zase ohrani. Vendar doslej te vrste zadruge v Avstriji niso nikjer z dobičkom poslovale. Treba je takim zadrugam zelo izkušene in spretnega vodstva. Pri nas bomo morali na take zadruge misliti na murskem polju, na dravskem polju in v savinski dolini. Pa doseči se mora izdatna deželna in državna podpora.

Posojilnica v Mariboru je imela leta 1906 čistega dobička 20.002'01 K, kateri se je razdelil vsled sklepa občnega zbora sledeče: Zadružnikom 5 % obresti od deležev 5.213'25 K. Nagrada ravnateljstva in uradništva 2700 K. V dobrodelne namene in sicer: Raznim društvom in korporacijam 2050 K; v spomin petindvajsetletnice zavoda 900 K kot tri ustanove po 300 K, namenjene slovenskim vseučiliščnikom za šolsko leto 1906/7; Znesek po 1136'75 prepusti se ravnateljstvu z naročilom, da ga razdeli po svojem prevdanku v dobrodelne namene. Ostanek čistega dobička po 8002'01 se priklopi rezervnemu fondu. Rezervni fond prejšnjih let znaša 197.290'36 K. Vstopnina in zastarane obresti deležev v letu 1906 2140'68. Skupaj 207.433'05 K. Franc Rapočeva ustanova je narasla na 63.056'05 K. Iz dohodkov ustanove podelila je posojilnica deveterim visokošolcem stipendijo po 300 K. Ustanova za dobrodelne namene je narasla na 65.489'89 K. Posojilnice lastno premoženje, ki je znašalo koncem leta 1905 442.558'34 K, obstoji sedaj: 1. iz zadružnih deležev 120.330 K, 2. iz rezervnega fonda 207.433'05 K, 3. iz Franc Rapočeve ustanove 63.056'05 K, 4. iz ustanove za dobrodelne namene 65.489'89 K. Skupaj 456.308'99 K.

Dalmatinska zadružna zveza (Savez dalmatinskih zadruga), ki ima svoj sedež v Splitu, se je konstituirala in začne v kratkem s poslovanjem kot centralna zadruga. Na čelu odbora stoji dr. Marović, gospodarska uprava je poverjena lvu Antičeviću, denarna pa don Frani Ivaniševiću. Dalmatinski listi pišejo: Ova imena so nam dobro jamstvo za uspeh tega pametnega in plemenitega dela. Tudi mi kot odkritosrčni prijatelji vsakega zdravega in poštenega zadružništva kličemo najmlajši sestri na skrajnem slovanskem jugu: Bog daj zaželjenega uspeha!

Osrednja banka čeških hranilnic v Pragi otvori v najkrajšem času svojo podružnico v Trstu, s čemer upa nuditi našim jugoslovanskim zavodom mnogo več ugodnosti v našem skupnem gospodarskem stremljenju. Dosedaj so občevali naši zavodi bodisi naravnost s centralo v Pragi, večinoma pa z njeno podružnico na Dunaju, kar pa z ozirom na veliko daljavo vendar ni vedno povsem služilo našim interesom. Ta banka ima doslej že precej čilo zvezo z mnogimi slovenskimi denarnimi zavodi in zadrugami, s katerimi uspešno deluje za važen gospodarski procvit jugoslovanski.

Naše zadruge pa tudi slovensko javnost opozarjamo na oglas v današnji številki zadruge glede dr. E. Volčičevega: Civilnopravnega reda in sodnega pravilnika, ki bi ga morala naročiti in imeti pri rokah vsaka zadruga, pa bi ne smel manjkati tudi v drugih pisarnah. Odvetniške, notarske in razne pisarne, naši pravniki in razumniki pa naj si naročajo drugo knjigo imenovanega pisatelja: O dvetniška tarifa, ki jim bo v potrebi in prilikah dobro služila.

Trimesečen mlekarški tečaj priredi c. kr. kmetijska družba kranjska, — kakor poročamo že v prvi notici, — dogovorno s kranjskim deželnim odborom na Vrhniki, in sicer od dne 1. aprila do 30. junija t. l. Tečaj bo teoretično-praktičen ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo poglavito o izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vršil tudi pouk o mlekarški kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmi molzne živine, o kužnih boleznih ter o mlekarškem knjigovodstvu in računstvu. Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarških strojev in parnih kotlov. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme le 12 udeležencev, ki dobe brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekaterim nepremožnim udeležencem bo mogoče dati podpore iz državnega oziroma deželnega prispevka. Prošnje za sprejem je poslati do 20. marca t. l. na odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kakšni mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarške zadruge. Po končanem tečaju se morajo udeleženci podvreči izpitu ter dobe o njem spričalo, ki jih usposobi za voditelje mlekarov.

Nova zimsko kmetijska šola na Fužinah pri Ljubljani. Grajščino pri Ljubljani s celim posestvom (250 oralov njiv in travnikov) sta vzela v najem gg. mlekarški nadzornik za Kranjsko Jakob Legvart in M. Ivančič, veleposestnik v Medvodah. Posestvo je last konzula Baumgartnerja in leži 20 minut izven Ljubljane. Na posestvu se upelje uzorna živinoreja (80 glav goveje živine), prašičereja in perutninarstvo v veliki meri. Razen tega se upelje na grajščini zimsko kmetijska šola po danskem načinu. To šolo je pozdraviti z velikim veseljem tembolj, ker se bodo na to šolo sprejemali že odrasli možje, kateri se hočejo v kratkem času izvežbati v modernem kmetijstvu. Pouk se prične že prihodnjo jesen, šola bode privatni zavod gospoda J. Legvarta. Na tej šoli bodo poučevali razni strokovnjaki in profesorji iz Ljubljane. Poučevalo se bode poglavito živinoreja, rastlinstvo, vodstvo posestev, sadjarstvo, mlekarstvo, gozdarstvo, knjigovodstvo, kmetijska kemija, kletarstvo, zadružništvo, zakonodajstvo, narodna ekonomija, kmetijska trgovina, melioracija zemljišč itd. S predavanji bodo zvezane tudi praktične vaje v hlevih, na vrtu, v gozdu itd. Šola bode urejena po danskem načinu; tam kjer je 2 in pol milijona prebivalcev imajo 85 zimskih kmetijskih šol in se izvežba na istih vsako leto 11.000 kmetovalcev. Na tej šoli se bodo prirejali pa tudi še drugi različni tečaji. Kmetovalci, oglasite se za vsprejem v to prvo šolo te stroke in skrbite za to, da bodo pohajali isto oni vaši sinovi, ki bodo ostali pozneje na posestvih. Pojasnila daje drage volje naše uredništvo.

Računske zaključke za leto 1906 smo prejeli nadalje od naslednjih zavodov in sicer:

Koroško: Loče, Marija na Zili, Ziljska Bistrica.
Kranjsko: Knežak, Trebnje, Velike Lašče, Žužemberk.
Primorsko: Dolina pri Trstu, Kobarid, Jadran v Trstu.

Štajarsko: Braslovče, Lastni dom v Celju, Kozje, Maribor, Mozirje, Rogatec, Sv. Tomaž pri Ormožu, Št. Peter p. Sv. g., Vojnik.

„Denarna centrala Zadružne Zveze v Celju“ izkazuje koncem februarja 1907 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1906	K	113.790'—
Vplačani deleži	»	1.260'—
Skupaj	K	115'050'—
Izplačani deleži	»	—
Stanje deležev	K	115.050'—

Stanje pasivnih tekočih računov	
koncem leta 1906 »	1,530.409'19
Prejeti pasivni tekoči računi »	405.087'81
Skupaj K	1,935.497—
Vzdignjeni pasivni tekoči računi »	133.965'59
Stanje pasivnih tekočih računov K	1,801.531'41
Stanje aktivnih tekočih računov	
koncem leta 1906 »	1,626.384'72
Izplačani aktivni tekoči računi »	475.300—
Skupaj K	2,101.684'72
Vrnjeni aktivni tekoči računi »	417.310'79
Stanje aktivnih tekočih računov K	1,684.373'93
Gotovina, poštna hranilnica in na- ložbe »	132.711'28
Denarni promet je iznašal:	
prejemki »	1,699.483'97
izdatki »	1,676.865'69
Skupni denarni promet toraj do konca februarja K	3,376.349'66

Seznam jugoslovanskih zadrug,

ki so bile po izidu februarske številke «Zadruga» pa dosedaj registrovane v zadrughih registrih trgovskih sodišč oz. na novo ustanovljene:

Boljunc (Istra, dež. sod. Trst) Gospodarsko konzumno in posojilno društvo v Boljuncu, vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Ljubljana (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) «Narodna založba», registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Sumartin (Dalmacija, okrož. sod. Split). Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje za odlomke Sumartin, Selca, Novosela, Povelje i zaselak Rasotica.

Gorjansko (Primorsko, dež. sod. Trst). Vinarsko društvo v Gorjanskem, vpisano društvo z omejeno zavezo.

Novalja (Dalmacija, dež. sod. Zadar). Seoska blagajna za štednjo i zajmove v Novalji, registrana zadruga na neograničeno jamstvo.

Vis (Dalmacija, okrož. sod. Split). Hrvatski Dom u Visu, zadruga s ograničenim jamčenjem.

Murvica kod Zadra (Dalmacija, dež. sod. Zadar). Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga vknjižena na neograničeno jamčenje.

Marčana (Istra, okrož. sod. Rovinj). Marčansko društvo za štednjo i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje.

Sv. Barbara (Štajarsko, okrož. sod. Maribor). Posojilnica za župniji Sv. Barbara p. M. in Sv. Martin p. V. ter občino Rogoznica, vpisana zadruga z neomejenim poroštvom.

Bajagić (Dalmacija, okrož. sod. Split). Seoska blagajna za štednjo i zajmove, registrovana zadruga s neograničenim jamstvom u Bajagiću.

Trilj (Dalmacija, okrož. sod. Split). Hrvatska blagajna za štednjo i zajmove, registrovana zadruga s neograničenim jamstvom u Trilju.

Sočerga pri Buzetu (Istra, okrož. sod. Rovinj). Gospodarsko društvo u Sočergi pri Buzetu, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

LISTNICA.

G. dr. F. R. v M. Veseli nas Vaša prijazna pohvala ter Vas zagotavljamo, da si bomo prizadevali enako nadaljevati snov in smer. Lepa hvala za poslano; prosimo še kaj več! Prinašali bomo po potrebi tudi važne razsodbe sodišč in drugih oblasti v zadevi zadrughništva, če in v kolikor nam bode dopuščal prostor. Zadrughni pozdrav!

G. A. T. v L. Vaša ljuba čestitka nam prav dobro de ter se Vam za laskavo priznanje kar najpristručneje zahvalujemo. Bog daj, da se uresničijo Vaše odkritosrčne želje ter da se oklenejo zvesto vsi tovariši Zadruga. Za obljubljene prispevke naprej lepa hvala!

G. R. B. na D. V posebnem pismu smo Vam že sporočali, da se ugodni Vaši cenjeni želji. Hvala za sporočeno. Prosimo i nadaljne naklonjenosti.

G. L. R. v N. Poročilo prejeli, hvala! V Vašem okolišču imate prav hvaležno delo in Vam pojdemo po močeh radi na roko. Ljudstvo je dovetno za dobro stvar, pa razumništvo mora iti med njega. Obisk nas bode zelo veselil. Naznanite se poprej!

G. F. B. v G. Sestavi dotični prošnji kakor dogovorjeno ter ju pošlji meni, da oskrbim nadaljne potrebno. Prijateljske pozdrave!

IX. Letopis za leto 1898 nam je vrnila tudi posojilnica v Trbovljah oz. njen vrli ud načelstva g. Anton Kuhar, za kar mu izrekamo pristručno zahvalo. Prosimo še nadaljnih vračil!

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

Kmečke hranilnice in posojilnice v Knežaku,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

kateri se bode vršil

v nedeljo, dne 10. marca 1907, ob treh
popoldne v združni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Poročilo o izvršeni obligatorični reviziji.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

OBČNI ZBOR

„Posojilnice v Brežicah,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo“

se vrši

v nedeljo, dne 10. marca 1907, ob 1. uri pop.
v lastni pisarni

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni obligatorični reviziji.
3. Potrjenje letnega računa.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Izvolitev načelstva.
6. Izvolitev računskih pregledovalcev.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob 1. uri ne bil sklepčen, se vrši isti dan v istem prostoru ob polu 2. uri drugi občni zbor in sklepa takrat vsako število združnikov.

Načelstvo.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Posojilnice v Rajhenburgu,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

kateri se bode vršil

v nedeljo, 17. marca 1907 ob 3. uri pop.

v lastni pisarni po sledečem sporedu:

1. Letni račun.
2. Volitev načelstva in nadzorstva.
3. Predlogi.

Ako ne bi bil ta občni zbor sklepčen, se vrši drugi občni zbor ob pol štiri, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih združnikov.

Načelstvo.

Vabilo

k

občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Podbrdu ob Bači,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

kateri se vrši

v nedeljo, 10. marca 1907, ob 4. uri pop.

v združnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni obligatorični reviziji.
2. Poročilo o računskem zaključku za l. 1906.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

ÚSTŘEDNI BANKA ČESKÝCH SPOŘITELN V PRAZE.
OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC V PRAGI

uljudno naznanja, da ustanovi v najkrajšem času

podružnico v Trstu.

Čas, v katerem začne podružnica delovati, naznanjen bo pravočasno. Strokovno gospodarske nasvete sprejema že sedaj označena banka ter prosi, da se ji pošiljajo isti v oddelek za podružnico Tržaško pri centrali v Pragi.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“, Δ Narodni dom $\text{\textcircled{2}}$

za katero jamčijo okraji: **Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vrnsko** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4,000.000 kron.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **torek in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje **po 4 od-totke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe isti popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposoje pa. od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri četrt odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

POSOSILNICA V CELJU „NARODNI DOM“ Δ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadruženikov, kateri imajo vsega nad **88.000** kron vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 in pol milijona kron hranilnih vlog in nad **332.000 K** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 in en četrt odstotkov; posojilnica plačuje **rentni davek** sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **5 in pol odstotnemu** in **5 odstotnemu** obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.

Išče se IX. Letopis za leto 1898,

ki ga je izdala naša Zveza. Ta letnik je namreč popolnoma pošel. Ker pa se ga potrebuje nekaj iztisiv in ker smo razpošiljali svojčas posojilnicam navadno po dva iztisa vsakega letnika Letopisa prosimo uljudno, da bi nam oni zavodi, ki imajo po dva letnika tega redkega Letopisa, eden iztis vrnili, ker jim itak drugi še zadostuje.

Ob enem pa naznanjamo, da je v zalogi od vseh do sedaj izišlih letnikov Letopisa t. i. I. do XVI. za leta 1890 do vštévši 1905, izvzemši letnik IX. še po nekaj iztisivov in lahko postrežemo z istimi za lastno ceno, dokler traja zaloga. Kdor bi želel dobiti toraj eden ali drug letnik naših Letopisov, naj sporoča svoje želje Zadrúžni Zvezi v Celju.

Onim zavodom, ki se bodo potrudili poi-skati in vrniti nam eden iztis IX. Letopisa, izrekamo srčno zahvalo že naprej!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavica 2,000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Splješu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgaacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje

vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. ————— Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema

po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne 1. 1. 1905.

Promet s čeki in nakaznicami.

10-1

Franc Nechvíle

tovarna vinogradniškega orodja, strojev za kletarstvo in kovinskih izdelkov

na Dunaju V/1, Margaretenstrasse 98/II.

Ustanovljeno 1882. Telefona št. 1556. Brzojavi: Nechvile Telefon,

izdeluje:

Sadne in vinske stiskalnice, sadne mline.

Stroje in priprave za uporabljanje sadja.

Brizgalnice za sadno drevje, vozne in samotvorne, za male in velike obrate.

Priprave za namazanje in desinficiranje «Unicum», za pobeljenje sadnega drevja z apnom, nadalje za beljenje pročelij, kletarstev, hlevov itd.

Peronospora-brizgalnice patent »Austria«, sestav c. kr. kmetijske družbe na Dunaju.

Razprašilnike za žveplo »Vindobona».

«Kober», patent. priprave za vbrizganje ogljikovega sulfida, najnovejši patentovan sestav s kontrol. pripravo.

Vinske sesalke in vse kletarske potrebščine.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☞ Gradec ☞ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja

Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX, 10-1
 REMINGTON-BILLING stroji,
 SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.

Specijalni katalogi zastonj in poštnine prosto.

Zvezna tiskarna v Celju ▲ Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno, točno in ceno.

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K		100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik	kolek	5 [—]	Opravitni zapisnik		5 [—]
B. Konto za posojila		7 ²⁰	Menice, slovenske		4 [—]
C. Konto za hranilne vloge	kolek	7 ²⁰	Skadenčna knjiga za menice		5 [—]
D. Konto za zadrugne deleže		5 [—]	Konto hiš		5 [—]
E. Razdelnik izdatkov		6 ⁴⁰	Zemljeknjižna prošnja		5 [—]
F. Razdelnik prejemkov		6 ⁴⁰	Rubrum za zemljeknjižne prošnje		4 [—]
G. Imenik družstvenikov (register)		6 ⁴⁰	Obrazec U. Pristopni list		6 ⁴⁰
H. Denarni listek		1 [—]	V. Izkaz za rentni davek		4 [—]
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1 [—]	Fascikelni za dolžna pisma	1 par	—90
K. Referatna pola za dolžnike		1 ²⁰	" pristopne liste	1 "	—60
L. Poročevalna pola za dolžnike		5 [—]	" menice	1 "	—60
M. Opozni ostalih obresti		1 [—]	Knjiga za naložen denar št. 600 K/70	kolek	2 ⁴⁰
N. Računski listek za posojila		1 [—]	" izposojila št. 600 K/70	kolek	2 ⁴⁰
O. Konto hranilne vloge		7 [—]	" inventar št. 600 K/70		2 ⁴⁰
P. Konto deleži in dividenda	za sklepanje računov	7 [—]	Imenik (index) vlagateljev 195/548		1 ²⁰
R. Konto posojila		7 [—]	zadruženikov in dolžnikov 195/548		1 ²⁰
S. Izkaz o neposrednih pristojbinah		4 [—]	Zapisnik za sklepe načelstva 400 K/100		2 ⁷⁰
T. Računski zaključek		7 [—]	občnega zbora 400 K/70		2 ³⁰
Dolžno pismo		6 [—]	Ovitki za obrazce O., P., R., po 100 pol po		6 [—]
Navodilo kako sestavljati letne račune	komad	—80			

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta števil. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

Dr. E. Volčič, Novo mesto (Rudolfovo, Kranjsko)

je uredil in izdal:

1. „Civilnopravdni red in sodni pravilnik“ z drugimi civilno-pravdnimi zakoni. — Knjiga je popoln zbornik pravil označene vrste; koncem tvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvaškem jeziku. Obseg XII in 209 strani: cena vezani knjigi 8 kron, poština 55 vin.
2. „Odvetniška tarifa“, določila o slovenskem in hrvaškem jeziku pred sodišči, sodne pristojbine. Obseg 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 v.

Knjigi se dobivata pri dr.-ju Volčiču in pri knjigotržcih.

Klajno apno,

katero se je skoz
14 let izborna ob-
neslo, se dobiva
najbolj po ceni pri

Mih. Barthel & Comp.
Dunaj X/3. Siccardsburggasse 44.

Popis in ceniki zastonj

Dopisuje se v slovenskem jeziku.

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

prodaja v vseh velikostih, najboljše iz-
delane, firma ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo

pri „Zadružni
Zvezi v Celju“

in pri

mnogih dru-

gih posojil-

nicah in hra-

nilnicah v

vseh slo-

venskih po-

krajinah.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELEN (Osrednja banka čeških hranilnic)

Podružnica na Dunaju
I. Wipplingerstrasse 22.

Centrala v Pragi
I. Ovocna ulice 15.

Podružnica v Brnu
Ferdinandova ulice 29.

Izvršuje vsakovrstne bančne transakcije: Tekoče račune. Uloge. Vrednostne papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Občinska, komunalna in okrajna posojila. Valute, devize, inkaso in izplačila. Financiranje gradenj javnih korporacij.

Izdaja in prodaja 4% bančne zadolžnice, katere se zamorejo uporabljati glasom zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavicije itd.

ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.

Izvede se povišanje lastnega akcijskega kapitala (IV. emisije). Rok vpisovanja in izplačila do 30. junija 1907. — Na željo prospekti. — Plačila se vršijo lahko v poljubnih obrokih in se obrestujejo po 4 1/2%.

Natančnejša pojasnila
daje ravnateljstvo.

V najbližnjem času se otvori podružnica v Trstu.

Družba za uvedbo 'hišnih hranilnih nabiralnikov',

družba z omejeno zavezo.

Telefon št. 4.996.

DUNAJ, I. Seilerg. 4.

Ček. konto poštne
hranil. št. 88.098.

Pridobili smo za Avstrijo izključno prodajalno pravico

„Hišnih hranilnih nabiralnikov“

tvrdke Krištofa Cloeter na Dunaju

in vabimo slavne denarne zavode k naročbi.

Nabiralniki so iz jeklene pločevine prešani in zakovani ter se izdelujejo v dveh vzorcih.

vzorec št. I,

je nabiralnik, ki se nahaja že dalj časa v prometu. Visok je 13 cm, dolg 10 cm, širok 6 cm in se izdeluje v dveh izvršitvah: fino ponikljan ali barvano lakiran. Na zadnji strani nabiralnika se nahaja priprava, ki omogočuje nataktni posebno lastnikovo visečo ključavnico. — **Cena kosu K 4'—**

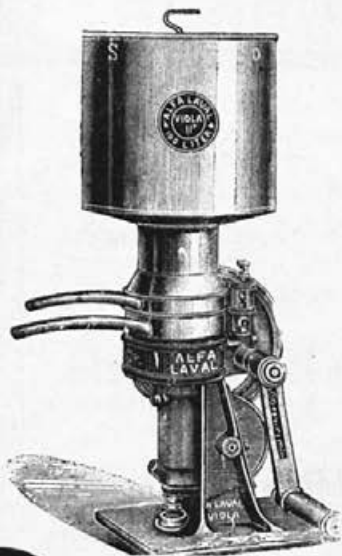
vzorec št. II,

z novim, absolutno varnim zaporom. Ta nabiralnik je 13 cm visok, 8 cm dolg in 5 cm širok. Zaradi pripravne oblike in velikosti ga je mogoče lahko v žep vtakniti. Nabiralnik se izdeluje bruniran.

Cena kosu K 4'50.

Pri obeh nabiralnikih se nahaja na zgornji strani špranja, skozi katero je lahko mogoče spustiti petkronski srebrnjak. Vzorec št. II ima razven tega na ožji steni, posebno odprtino za papirnat denar. Na prednji strani je pritrjena tablica, na katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Najmanjša dobava znaša 100 kosov, dobavni čas pa krog 60 dni. Cene veljajo za Dunaj proti gotovemu plačilu. Za vtisk napisa je plačati jedenkratno plačilo za vse naročene in naknadno naročene kose v skupnem znesku po 50 v od črke.

Delniška družba „Alfa Separator“

DUNAJ, XII/3,
Wienerbergstrasse št. 31.

**NAJVEČJA SPECIJALNA
TOVARNA MLEKARSKIH
PRIPRAV, STROJEV IN
== POSODE. ==**

Popolne oprave mlekarn.

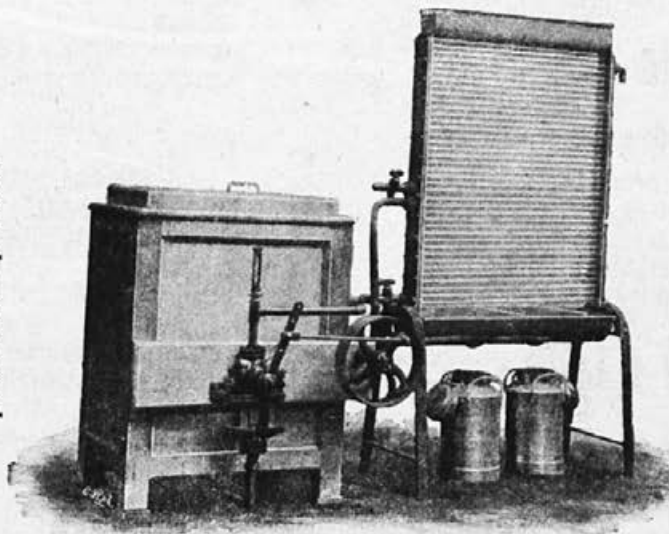
Originali Alfa-Laval-posnemalniki model 1906

so višek popolnosti glede ostrega posnemanja in trpežnosti! Ne dajte se premotiti po navidezno ugodnih ponudbah od drugih strani, glasečih se na posnetke, in četudi so našopirjene z zapeljivim dostavkom: «sistem Alfa», temveč zahtevajte vselej izrecno le naše dosedaj neprekošene

ORIGINALNE Alfa-Laval-posnemalnice!

Hladilne naprave za nizko ohlajenje mleka po patentu Isselhard. Mleko se z lahkoto zamore ohladiti na $+1 - 2^{\circ}$ C.

Zmerna cena. Soliden izdelek. Obilo priznanih spričeval.

Transportni vrči Alfa iz posebno močne jeklene pločevine, trikrat pocinjeni. Največja trpežnost. Najvišja odpornosti Poprave in novopocinjene točno in po najnižji ceni.

Zahtevajte cenik zastonj in poštnine prosto.

Dopisovanje v slovenskem jeziku.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v občeh ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju

sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju

snuje in pospešuje poglavitno **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo

t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določenih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju

je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spopravnost med svojimi članicami.

Denarna Centrala

sprejemlje denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala

dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala

je imela prometa leta 1906 približno okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1905:

denarnega prometa	K 189,442.907'26
čistega dobička	464.824'49
rezervnih skladov	3,240.361'48
skupnega lastnega imetja	5,255.295'68
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	86,694.265'71

Zadružna Zveza v Celju

je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju

je imela koncem leta 1906 učlanjenih okroglo 170 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju

je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcijonarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša zadruga na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.